

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра тюркської філології

Курсова робота
з тюркської філології на тему:

СТРУКТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНИХ
ТУРЕЦЬКИХ ЗМІ

Студентки групи Птур13-19
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми:
Турецька мова і література та переклад,
друга східна мова, західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.068 Східні мови та
літератури (переклад включно),
перша – турецька

Мегелик Вікторії Анатоліївни

Науковий керівник:

доцент Ксьондзик Н.М.

Допущена до захисту

«___» _____ року

Завідувач кафедри

_____ Тімкова Т. М

(підпис)

(ПІБ)

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ.....	6
1.1. Поняття інтернаціоналізму як лінгвістичного явища у сучасному мовознавстві.....	6
1.2. Класифікація інтернаціоналізмів	8
1.3. Причини проникнення інтернаціоналізмів у турецьку мову	10
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I.....	14
РОЗДІЛ II. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СТАТТЯХ ТУРЕЦЬКИХ ЗМІ	15
2.1. Структурні особливості інтернаціоналізмів у турецьких ЗМІ.....	15
2.2. Проблеми, спричинені використанням інтернаціоналізмів у текстах сучасних турецьких ЗМІ	24
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II.....	27
ВИСНОВКИ.....	28
ÖZET	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	31

ВСТУП

Один із найважливіших процесів сучасного світу – це процес глобалізації. Професор Гончар Б. (2014) визначає глобалізацію як «процес поширення взаємозалежності усього світу внаслідок інтернаціоналізації політичних, соціально-економічних, науково-технічних та інших зв'язків різних країн». (с.121-122) Серед видів глобалізації виділяють зокрема і мовну. Мовна глобалізація характеризується популяризацією англійської мови в мережі Інтернет, ЗМІ, у науковій і технічній літературі. Результатом мовної глобалізації є зміна словникового складу усіх мов світу, у тому числі і турецької мови. Проте не можна сказати, що такі зміни характерні лише для нашої епохи. В усі часи народи намагались підтримувати контакти, існував культурний обмін, зокрема і процес проникнення слів однієї мови до лексичного складу інших мов. Мова країни, науковці якої першими робили наукове відкриття, формулювали термін або поняття, і ставала джерелом запозичення. Використання інтернаціоналізмів спостерігається у всіх функціональних стилях сучасної турецької мови, і насамперед у стилі публіцистики.

До процесу аналізу інтернаціоналізмів зверталися як українські, так і зарубіжні мовознавці, зокрема Акуленко В., Олійник А., Нікітіна Ф., Білодід І., Браун П., Векслер П. та інші. Вищезазначені автори приділяли увагу вивченню особливостей інтернаціоналізмів, їхніх типів, причин виникнення та особливостей функціонування. (Нікітіна, 1996)

Актуальність дослідження зумовлена процесом мовної глобалізації, що призводить до проникнення дедалі більшої кількості інтернаціоналізмів у турецьку мову. Оскільки цей процес недостатньо вивчений в українському мовознавстві, то виникає необхідність дослідження динаміки лексичного складу мови, зокрема інтернаціоналізмів, їхніх структурних особливостей та шляхи їхньої асиміляції у турецькій мові.

Об'єкт дослідження – лексика сучасної турецької мови.

Предметом дослідження виступає інтернаціональна лексика, використана у сучасних турецьких ЗМІ.

Мета роботи полягає у дослідженні структурних особливостей інтернаціоналізмів, які широко використовуються у текстах сучасних турецьких ЗМІ.

Досягнення поставленої мети передбачає реалізацію таких **завдань**:

- має бути охарактеризоване поняття інтернаціоналізму як лінгвістичного явища;
- розглянути класифікацію інтернаціоналізмів;
- визначити причини появи інтернаціоналізмів у турецькій мові;
- розглянути структурні особливості інтернаціоналізмів і способи їхнього творення у турецькій мові.

Матеріалом роботи виступають статті у газетах Milliyet, Hürriyet, Sabah.

Методи дослідження: у роботі були використані такі методи дослідження, як метод аналізу і синтезу при роботі з теоретичною літературою за темою, яка розглядається; також ми застосовували зіставний і структурний методи в ході дослідження структурних особливостей інтернаціоналізмів і шляхів їх асиміляції у турецькій мові.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що українська тюркологія, а саме розробка проблем стану сучасної турецької лексики збагатилась аналізом значного пласта інтернаціональної лексики у сучасних турецьких ЗМІ.

Практичне значення роботи полягає у тому, що отримані результати дослідження особливостей структури інтернаціональної лексики у турецькій мові можуть бути використані при написанні наукових робіт, крім того, результати можуть використовуватися при викладанні таких навчальних курсів, як «Лексикологія турецької мови», «Практична граматики турецької мови», «Історія турецької мови».

Структура роботи відповідає змісту дослідницьких завдань. Робота складається зі вступу, основної частини, висновку, анотації турецькою мовою, переліку використаних джерел. Загальний обсяг роботи 32 сторінки.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СУЧАСНОМУ МОВОЗНАВСТВІ

1.1. Поняття інтернаціоналізму як лінгвістичного явища у сучасному мовознавстві

Питання інтернаціоналізації лексичного складу мови є не досить розкритим. На думку українського мовознавця Акуленка В. (1972), «У сучасній теоретичній лінгвістиці питання вивчення міжнародних елементів у мовах ще не знайшли свого законного місця: вони торкаються у різних розділах мовознавства, але зазвичай мимохідь, без всебічного розгляду цієї теоретично і практично важливої категорії.» (с. 3)

Український дослідник Олійник А. (2002) у роботі під назвою «Роль запозичень-англіцизмів у розвитку сучасної української мікроекономічної термінології» зазначає, що інтернаціоналізми або інтернаціональна лексика – це слова, які позначають поняття міжнародного значення і існують у багатьох мовах світу (споріднених і неспоріднених), зберігаючи близьке або спільне значення й фонетико-морфологічну будову. (с. 13)

Ізраїльський лінгвіст Векслер П. (1969) визначає інтернаціоналізми як «слова, що функціонують у декількох неспоріднених мовах або мовних сім'ях, мають схожу орфографічну та фонетичну форми, і частково або повністю ідентичне лексико-семантичне поле». (с. 77)

Українська мовознавець Нікітіна Ф. (1996) стверджує, що інтернаціоналізми мають міжнаціональний характер вживання, однакові за значенням та аналогічні за вимовою у трьох неспоріднених мовах, проте вони не обов'язково мають характер запозичень, адже багато слів рідної мови могли стати інтернаціоналізмами. Наприклад, українське слово «електрика», французьке слово «*électrique*» і турецьке слово «*elektrik*» вимовляються майже однаково. Проте для носіїв французької мови

слово «électrique» не є запозиченням, на відміну від носіїв української або турецької мов. (с. 47-49)

Український мовознавець Ткаченко О. (2011) подає таке визначення терміна «інтернаціоналізм» – це слово або вислів, що належить до спільного етимологічного фонду ряду мов, близьких за походженням або історичною належністю до певної зони, і є важливим джерелом спільної лексики та фразеології (особливо термінів) у мовах, де вони поширені.

Оскільки науковці ще не сформулювали єдиного чіткого визначення поняття «інтернаціоналізм», український мовознавець Фенюк Л. (2016) у роботі «Інтернаціоналізми та інтерлексеми: різні підходи до визначення» пропонує виділити деякі характеристики, які допоможуть відокремити інтернаціоналізми від запозичень. Отже, інтернаціональна лексика має такі особливості.

– Наявність спільної морфемної і синтаксичної конструкції, а також спільного чи близького значення;

– присутність в багатьох мовах – як близькоспоріднених, так і далекоспоріднених;

– відсутність географічних кордонів, інтернаціоналізми зрозумілі носіям більшості мов;

– омологічність – міжмовна схожість одночасно в планах змісту та вираження. (с. 153)

На думку Акуленка В. (1972), міжнародна лексика є найбільш наочним та найбільш загальноновизнаним проявом міжнародної спільності у словниках мов; багато авторів зводять до лексики такого типу саме поняття лексичного інтернаціоналізму. На думку деяких дослідників, міжнародні слова не повинні мати явних ознак походження з будь-якої живої мови, тому до них слід зараховувати слова-терміни греко-латинського походження і особливо новоутворення на базі грецьких та латинських засад, «що не мають батьківщини». У кожному з цих випадків дійсно

виділяється деяка особлива група фактів, що володіють властивістю інтернаціональності, проте це не може бути підставою для заперечення інтернаціональності інших мовних явищ, суттєві ознаки яких, а також їхні функції у ситуаціях двомовності та багатомовності виявляються тими самими. Тому за всієї специфіки міжнародних морфем, слів і аналогів різних типів, безсумнівно, мова йде про принципово єдине явище. Так само наявність певних відмінностей у міжнародних словах старшого (зокрема, класичного) і неокласичного походження не змінює факту їхньої інтернаціональності.

Під час дослідження питання визначення поняття інтернаціоналізму ми зіткнулися з проблемою відсутності визначення в українських тлумачних словниках. Словники подають тлумачення цього слова лише як політичного, а не мовознавчого терміна.

Отже, можемо зробити висновок, що питання інтернаціональної лексики ще не досить добре досліджене. Ми схилиємось до використання визначення терміна «інтернаціоналізм», яке сформулювала Нікітіна Ф. Інтернаціоналізм – це мовна одиниця, що позначає міжнародне поняття, використовується мовцями щонайменше трьох неспоріднених мов і зберігає схожу фонетико-морфологічну форму.

1.2. Класифікація інтернаціоналізмів

Цей параграф присвячений питанню класифікації інтернаціоналізмів. У науковій статті, присвяченій турецькій фаховій мові торгівлі (під назвою «Європеїзми у складі турецької фахової мови торгівлі»), українська дослідниця Телешун К. (2008) пропонує таку класифікацію інтернаціональної лексики (с.148-150):

1) Повні інтернаціоналізми – слова або основи, що мають схожі зовнішню та внутрішню форми. Інтернаціональні запозичення проходять певні шляхи асиміляції і починають використовуватися за правилами словозміни і фонетики турецької мови. Наприклад, букви та звуки, що відсутні у турецькій мові, замінюють на близькі за звучанням, що значно полегшує вимову та засвоєння таких слів. Разом з фонетичною

асиміляцією спостерігається морфологічне уподібнення слова: структура інтернаціоналізмів максимально наближується до власне турецьких структур. (seket – jaquette – жакет; elektrik – électrique – електрика; empati – empathy – емпатія; fakülte – faculté – факультет; imaj – image – імідж)

У більшості випадків, після проникнення у турецьку мову на інтернаціоналізм починають поширюватися правила турецької граматики: запозичене слово не має роду, може утворювати похідні слова афіксальним способом. Наприклад, астрофізик – astrofizikçi (astrofizik – астрофізика, -çi – словотворчий афікс, що позначає особу, яка виконує дію); аристократія – aristokratlık (aristokrat – аристократ, -lık – словотворчий афікс, що утворює абстрактні іменники); нафарбована (наприклад, дівчина, жінка) – makyajlı (makyaj – макіяж, -lı – словотворчий афікс, що надає значення володіння певною ознакою); пакувати – paketlemek (paket – пакунок, -le – словотворчий афікс, що утворює дієслова від іменників); соціалізуватися – sosyalleşmek (sosyal – соціальний, -leş – словотворчий афікс, що утворює дієслова від іменних частин мови).

2) Квазіінтернаціоналізми – інтернаціоналізми за внутрішньою формою. Під час запозичення даного типу слів застосовується такий прийом як калькування. Наприклад: gökdelen – skyscraper – хмарочос; mikrodalga fırın – microwave oven – мікрохвильова піч; ağrı keseci – pain killers – знеболююче; dizüstü bilgisayar – laptop computer – лептоп.

3) Часткові інтернаціоналізми за зовнішньою формою. Даний тип запозичень складається переважно з двох слів, одне з яких повний інтернаціоналізм, друге – квазіінтернаціоналізм. Слід зазначити, що досить часто зустрічається поєднання власне турецького слова і інтернаціоналізма за допомогою ізафету, найчастіше – відносного. Наприклад: futbol sahası – football field – футбольне поле; trafik işareti – traffic sign – дорожній знак; tarafsızlık politikası – policy of neutrality – політика нейтралітету; grafik tasarımcısı – graphics designer – графічний дизайнер; gece kremi – night cream – нічний крем.

4) Часткові інтернаціоналізми за внутрішньою формою. У даному типі словосполучення спостерігається різна зовнішня форма і один з його членів є квазіінтернаціоналізмом. Наприклад: ithalat patlaması – import boom – бум імпорту; fiyat serbestisi – price liberalization – лібералізація цін.

Водночас існує таке поняття як «псевдоінтернаціоналізми». Псевдоінтернаціоналізми – це слова вихідної і цільової мов, які значною мірою збігаються за графічною або фонетичною формою, але мають різні значення. Такі слова ще називають «фальшивими друзями» перекладача через те, що перекладач може неправильно сприйняти подібність форм певних двох слів і їхнє значення. Наприклад, для турецьких мовців слово «pasta» означає «торт, тістечко», а не «макаронні вироби» як могли подумати україномовні або англomовні громадяни; у турецькій мові слово «bank» має значення «лавка, лава», а не фінансова установа «банк». (Білан, 2017)

Отже, ми пропонуємо дотримуватися класифікації інтернаціоналізмів, яку розробила кандидат філологічних наук Телешун К. На нашу думку, ця класифікація є найбільш вичерпною.

1.3. Причини проникнення інтернаціоналізмів у турецьку мову

Науковці виділяють ряд причин, які сприяли проникненню інтернаціоналізмів у турецьку мову і їхнього широкого використання мовцями. Основною причиною є історичні контакти народів і культурний обмін між ними. Професор університету Бількент Сезгін Ф. (2004) у своїй роботі під назвою «Türkçede Batı Kaynaklı Kelimelerin Yoğunluğu Ve Yabancılaşma Sebepleri» виділяє ще ряд причин, які призвели до проникнення інтернаціоналізмів у турецьку мову.

1) Поява нових понять і термінів.

Тюркські народи, які прийшли з Центральної Азії і осіли в Анатолії, зіштовхнулись з багатьма новими поняттями і назвами товарів, яких не було в їхньому попередньому способі життя. Тож запозичення лексем з мов давніх мешканців цього

краю було неминучим. Пізніше багато термінів, що виникли з розвитком науки, техніки і промисловості, проникли в турецьку мову у формі прямого відповідника тієї назви, що давали науковці у власній мові. Титули, професії, політичні і філософські течії, властиві деяким суспільствам, також передавалися без перекладу.

2) Намагання зблизитися з іншими цивілізаціями.

Професор Сезгін має на увазі не лише запозичення назв західних товарів і понять. Тут йдеться не лише про адаптацію сфер освіти, науки, мистецтва, права та адміністрації до західних стандартів, а й про зміну культури в цілому. Почуття самовпевненості та величі, яке спостерігалось в Османській імперії під час її становлення та підйому, несподівано змінилося після численних поразок в періоди застою та подальшого регресу. Виходом із ситуації, що склалася, вбачався перехід до систем і методів, що використовували в Європі. Таким чином, західні інститути неминуче принесли з собою і новий пласт лексики. Як приклад інтернаціональних запозичень автор називає такі поняття: *tiyatroy* – театр, *bale* – балет, *opera* – опера.

3) Інтерес до західних країн.

У періоди розквіту Османської імперії вважалось достатнім мати інформацію про політичну і військову ситуацію в інших країнах, а аспекти тамтешнього повсякденного життя нікого не цікавили. Для османів Захід означав Європу. Інтерес до цієї частини світу почався тільки в період занепаду. Особливу зацікавленість викликали твори з описом західних країн. Зрозуміло, що переклад іноземних творів призводить до використання більшої кількості іншомовних слів.

4) Проникнення запозичень через професійний сленг.

Відомо, що в кожному суспільстві деякі професійні та соціальні групи використовують спеціальні слова, які дозволяють їм порозумітися між собою. Турецькі громадяни, які тісно спілкувалися з іноземцями, запозичували в турецьку мову слова поза їх справжнім значенням, часто у формі сленгу. Як приклад автор

професор наводить слово «шпигун», яке проникло в турецьку мову у формі «ispiyon» від французького «espion».

- 5) Необхідність використання інтернаціоналізмів у певних функціональних стилях.

Професор Сезгін зазначає, що існує використання іншомовної лексики, як стилістичного засобу. Інтернаціоналізми використовуються для уникнення повторів, або навпаки повторюється одне і те саме поняття декілька разів для надання висловленню виразності. Наприклад, для уникнення повторів мовці використовують слово «sembol» (символ) замість слова «işaret»; а для підсилення значення, описуючи соціальне положення певної родини, можуть використати в одному реченні слова «prestij» і «itibar», які мають значення «престиж, авторитет».

- б) Поява міжнародних і багатонаціональних компаній.

Останнім часом міжнародні компанії, які прагнуть поширитися по всьому світу, все більше використовують англійську мову на своїх робочих місцях і наймають людей, які володіють цією мовою. Оголошення про роботу іноземними мовами, такими як німецька чи французька або англійська, часто зустрічаються і в турецьких газетах. (с. 9-21)

Українська дослідниця Архипенко Л. (2005) у своїй дисертації під назвою «Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця ХХ – початку ХХІ ст.)» зазначає, що причини виникнення запозичень у мові поділяються на внутрішньо-лінгвальні і ексталингвальні.

Серед внутрішньо-лінгвальних причин можна назвати такі:

- семантична завантаженість слів рідної мови,
- полегшення сприйняття носію інших мов завдяки відомим йому мовним елементам,

- стислість запозичених термінів,
- здатність до утворення термінів,
- більш цілісне і широке застосування складових частин слова.

Серед екстралінгвальних причин дослідниця виділяє такі:

- зростання інтернаціональності науки,
- запозичення терміна разом із поняттям, що вперше виникло у вихідній мові,
- спрощення мовних систем.

Отже, серед найважливіших причин, які призводять до виникнення інтернаціональних лексем у мовах, ми можемо виділити три, а саме: поява нових термінів та понять, глобалізація, спрощення мовних систем.

Висновки до Розділу I

Інтернаціоналізм – це мовна одиниця, що позначає міжнародне поняття, використовується мовцями щонайменше трьох неспоріднених мов і зберігає схожу фонетико-морфологічну форму. Слід зазначити, що багато науковців присвятили свої роботи проблемі інтернаціональних запозичень, що свідчить про великий інтерес мовознавців до явища інтернаціоналізації лексичного складу мов. Найбільший внесок у вивчення цього питання зробили українські мовознавці Акуленко В. і Нікітіна Ф. Усі інтернаціоналізми можна розподілити на 4 групи: повні інтернаціоналізми, квазіінтернаціоналізми, часткові інтернаціоналізми за зовнішньою формою і часткові інтернаціоналізми за внутрішньою формою. Серед причин, які найчастіше призводять до виникнення інтернаціональних лексем у мовах, можна виділити дві основні, а саме: поява нових термінів та понять і процес глобалізації.

РОЗДІЛ П. ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗМІВ У СТАТТЯХ ТУРЕЦЬКИХ ЗМІ

2.1. Структурні особливості інтернаціоналізмів у турецьких ЗМІ

У першому розділі роботи ми зазначили, що недостатньо запозичити інтернаціоналізм і почати активно використовувати його в мовленні. Будь-яка мова – це система, тож мають бути певні способи впровадження нового слова у цю систему. Для повноцінного функціонування інтернаціоналізми мають пройти шляхи асиміляції. Для дослідження структурних особливостей запозиченої лексики були обрані статті сучасних турецьких ЗМІ, адже газетна мова відображає всю багатофункціональність турецької мови.

За типологічною класифікацією мов турецька мова є аглюнативною, тобто більшість мовних процесів відбувається за допомогою афіксації. Зважаючи на це, першими пропонуємо розглянути інтернаціоналізми, які асимілюються в турецьку мову за допомогою словотворчих афіксів. Загалом у турецькій мові існує 4 групи словотворчих афіксів. Проте під час аналізу структурних особливостей інтернаціоналізмів ми помітили використання 2 груп, а саме: словотворчих афіксів, що утворюють іменники від іменників (наприклад афікси *-lik*, *-li*, *-siz*, *-sal* і т. ін.); а також групи словотворчих афіксів, за допомогою яких утворюються дієслова від іменників (до прикладу афікси *-lan*, *-laş*). Розгляньмо випадки використання інтернаціоналізмів зі словотворчими афіксами, які утворюють іменні частини мови від іменників:

– *gazeteci* – журналіст (*gazete* – газета, *-ci* – словотворчий афікс, що позначає особу, яка виконує дію)

Hürriyet muhabiri Ömer Erbil, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin 2016 Sedat Simavi Ödülleri'nde gazetecilik dalında ödüle layık görüldü. – Репортер газети Hürriyet Омер Ербиль отримав нагороду в категорії журналістики на церемонії вручення премії Седата Сімаві Асоціації журналістів Туреччини в 2016 році. (Hürriyet, 03.12.2016)

– *amatörlük* – аматорство (*amatör* – аматор, *-lük* – словотворчий афікс, що утворює абстрактні іменники)

Ragbinin yıllarca en büyük problemi *amatörlük* olmuş. – Найбільшою проблемою регбі протягом багатьох років є аматорство. (Milliyet, 25.12.2022)

– *alerjili* – алергік (*alerji* – алергія, *-li* – словотворчий афікс, що надає значення володіння певною ознакою)

Bu ara pek çok *alerjili* hastamız başvuruyor. – У цей період до нас звертається багато пацієнтів-алергіків. (Hürriyet, 18.06.2022)

– *kolejli* – студент коледжу (*kolej* – коледж, *-li* – словотворчий афікс, що надає значення володіння певною ознакою)

Hadi kısa süre içinde hepimizin dolaplarında yer alacak olan *kolejli* stiline hep beraber bir de yakından bakalım. – Нумо ближче розглянемо студентський стиль, який незабаром з'явиться в наших шафах. (Sabah, 30.10.2022) Також у даному реченні ми спостерігаємо вживання двох інтернаціоналізмів «*kolej*» і «*stil*», зважаючи на те, що після додавання словотворчого афіксу слово «*kolej*» перейшло до розряду прикметників, дані інтернаціоналізми поєднані безафіксним ізафетом.

– *alternatifsiz* – безальтернативний (*alternatif* – альтернатива, *-siz* – словотворчий афікс, що утворює прикметники, які позначають брак певної ознаки)

Türkiye *alternatifsiz* değildir diyoruz. – Ми говоримо, що Туреччина не безальтернативна. (Sabah, 24.09.2022)

– *kimyasal* – хімічний (*kimya* – хімія, *-sal* – словотворчий афікс, що утворює прикметники)

İstanbul'da bir sanayi sitesinde elektronik kart üretimi yapan fabrikada, *kimyasal* reaksiyon sonucu 11 işçi zehirlendi. – 11 робітників отруїлися в результаті хімічної реакції на фабриці з виробництва друкованих плат на промисловому майданчику в Стамбулі. (Milliyet, 05.04.2023) У даному реченні ми спостерігаємо вживання декількох

інтернаціоналізмів, а саме: використання безафіксного ізафету у словосполученні «elektronik kart» для позначення поняття «друкована плата», а також у словосполученні «kimyasal reaksiyon» для позначення поняття «хімічна реакція», крім цього можемо спостерігати приєднання афіксу місцевого відмінку до інтернаціоналізму «fabrika».

Надалі необхідно розглянути поєднання інтернаціоналізмів зі словотворчими афіксами, що утворюють дієслова від іменних частин мови.

– mesajlaşmak – листуватися (mesaj – повідомлення, -laş – словотворчий афікс, що утворює дієслова від іменників)

Bakırköy 10’uncu Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada tutuklu koca, karısının sürekli telefonla *mesajlaşıp* konuştuğunu, eğlenmeye gittiğini bildirdi. – Під час розгляду справи у 10-му Вищому кримінальному суді району Бакиркьой, затриманий чоловік заявив, що його дружина постійно листувалась з кимось, говорила по телефону, ходила розважитися. (Hürriyet, 21.04.2022) У цьому реченні можемо спостерігати використання інтернаціоналізму «telefon» разом з післяйменником ile.

– kopyalamak – копіювати (kopya – копія, -la – словотворчий афікс, що утворює дієслова від іменників)

Herkesin kendine has özellikleri var, dolayısıyla bir ülkede ya da belli bir yerde geliştirilmiş bir sistemi alıp da başka bir yere *kopyalamak* mümkün değil. – Кожен має свої особливості, тому неможливо взяти систему, розроблену в одній країні чи місці, і скопіювати її деінде. (Milliyet, 02.04.2023) Також слід відзначити приєднання афіксу знахідного відмінку до інтернаціоналізму «sistem».

– arşivlemek – архівувати (arşiv – архів, -la – словотворчий афікс, що утворює дієслова від іменників)

Plaka sahipleri her mali ve idari işlemi arşivlemek zorunda. – Власники номерних знаків зобов’язані архівувати усі проведені фінансові і адміністративні операції. (Hürriyet, 03.01.2022)

Інтернаціоналізми приймають вищезазначені афікси відповідно до закону гармонії голосних. Також вони набувають граматичних ознак власне турецьких іменних частин мов або дієслів. Наприклад, до іменників можуть приєднуватись відмінкові афікси, а дієслова починають вживатися у тих часових формах і станах, які притаманні турецькій мові.

Основним способом творення словосполучень у турецькій мові є ізафет. Надалі необхідно розглянути інтернаціоналізми, які асимілюються в турецьку мову шляхом поєднання з власне турецьким словом за допомогою ізафету, найчастіше – відносного. Наприклад:

– haber kanalı – телеканал новин

Kasım ayında *haber kanalları* arasında en çok izlenen, açık ara farkla CNN Türk oldu. – Сі. Ен. Ен. Тюрк став найпопулярнішим телеканалом новин у листопаді. (Hürriyet, 03.12.2016)

– tartışma programı – ток-шоу

Ekranda özellikle ‘son dakika’ gelişmelerinin olduğu günlerde CNN Türk haber refleksi ve *tartışma programlarıyla* seyirci tarafından birinciliğe taşındı. – Особливо в ті дні, коли на екранах з’являлись останні новини, Сі. Ен. Ен. Тюрк займав перше місце серед аудиторії завдяки обговоренню цих подій і проведенню різноманітних ток-шоу. (Hürriyet, 03.12.2016)

– cep telefonu – мобільний телефон, cep telefonu kamerası – камера мобільного телефону

İzmir'de hortum *cep telefonu* kameralarına yansıdı. – В Ізмірі очевидці торнадо зняли його на камери мобільних телефонів. (Milliyet, 06.04.2023)

– müzik bilimi – музикознавство

Güzel Sanatlar Fakültesi ile ilgili olarak da müzik eğitimi, *müzik bilimi* bölümü ve resim bölümü önerisinde bulunduk. – Що стосується факультету образотворчого мистецтва,

ми запропонували музичну освіту, кафедру музикознавства і кафедру живопису. (Milliyet, 26.08.2008)

– trafik ışığı – світлофор, trafik polisi – дорожня патрульна поліція

Buraya ya *trafik ışığı* ya da trafik polisi gerekiyor. – В цьому місці необхідно встановити світлофор або призначити поліцейського для контролю дорожнього руху. (Sabah, 05.03.2023)

– pudra şekeri – цукрова пудра

Fırından çıkınca soğutup üzerine *pudra şekeri* serpiyoruz. – Витягніть з духовки, дайте охолонути і посипте зверху цукровою пудрою. (Sabah, 14.11.2021)

– fast food restoranı – ресторан швидкого харчування

Kadıköy'de *fast food restoranına* silahlı soygun: 4 yaralı – Збройне пограбування в ресторані швидкого харчування в районі Кадикьой: відомо про 4 поранених (Milliyet, 24.05.2017)

У результаті здійсненого аналізу речень, можемо зробити висновок, що відносний ізафет, один з членів якого є інтернаціоналізмом, зустрічається доволі часто, навіть декілька разів в одному реченні. Інтернаціоналізм може виступати як першим членом ізафету, так і другим. Під час утворення одноафіксного ізафету інтернаціональне слово приймає афікс належності (присвійності) третьої особи однини відповідно до закону гармонії голосних.

Також необхідно розглянути поєднання власне турецького слова і інтернаціоналізму у формі безафіксного ізафету для асиміляції останнього в турецьку мову:

– sosyal ağ – соціальна мережа

Şikayetçi İbrahim Halil S. (27) *sosyal ağ* üzerinden şüpheli Muhammet O.Ö (24) ile bağlantıya geçerek, uyuşturucu madde istedi. – Заявник 27-ми річний Ібрагім Халіль С.

встановив контакт з підозрюваним 24-х річним Мухамметом О.О. у соціальній мережі і повідомив про своє бажання придбати наркотики. (Hürriyet, 06.03.2023)

– kolektif şirket – компанія з обмеженою відповідальністю

Türk Ticaret Kanunu'nda tanımlanan *kolektif şirket* veya anonim şirket şeklinde kurulmuş işletmeler, ana sözleşmelerinde tarımsal üretim yapabileceklerinin belirtilmesi şartıyla tüzel kişilik olarak başvuruda bulunabilecek. – Підприємства, визначені в Торговому кодексі Туреччини як компанії з обмеженою відповідальністю або акціонерні товариства, можуть подати заявку як юридичні особи, якщо в їх основному договорі зазначено, що вони можуть виробляти сільськогосподарську продукцію. (Sabah, 25.02.2021)

– ekran koruyucu – захисний екран

Hatay'da bir depoda uyarılan aramada tütün, telefon kılıfı, *ekran koruyucu* ele geçirildi. – Під час проведення обшуку на складі в провінції Хатай вилучили тютюн, чохла для телефонів і захисні екрани. (Sabah, 20.09.2022) У даному реченні також спостерігаємо використання відносного ізафету для утворення поняття «telefon kılıfı» (чохол на телефон).

– ansiklopedik sözlük – енциклопедичний словник

'Divanu Lügati't-Türk' bir *ansiklopedik sözlük* olmasına rağmen kadının öneminden bahsetmiştir. – "Дівану люгат-іт тюрк" є енциклопедичним словником, проте у ньому також згадується значення жінок. (Hürriyet, 01.10.2020)

– butik otel – бутик-готель

1991 yılında Bodrum Yalıkavak'ta *butik otel* işletmeye başlayan yıldız isim, 1993'te Yavuz Çolak ile evlendi ve iki yıl sonra oğlu dünyaya geldi. – У 1991 році зірка почала керувати бутик-готелем у місті Яликавак, що поблизу Бодрума, у 1993 році побралась з Явузом Чолаком, а ще через 2 роки у них народився син. (Milliyet, 07.05.2022) У даному реченні можемо спостерігати використання часткового інтернаціоналізму за внутрішньою формою. Ним виступає yıldız isim – star – зірка.

У словосполученнях даного типу жоден з членів не змінює свою структуру, тобто не приймає афіксів.

У турецькій мові для утворення дієслів окрім афіксального способу можна використати спосіб додавання саме турецького дієслова – допоміжного або повнозначного. Серед допоміжних дієслів виділяють наступні: *etmek*, *kılmak*, *eylemek*, *olmak*, *bulunmak*. Тоді як дієслова *çekmek*, *geçirmek*, *yarlamak*, *gütmek* – є повнозначними. Поєднання інтернаціоналізму з допоміжним дієсловом можна побачити у наступних прикладах:

– *park etmek* – паркуватися

İddianameye göre sanık Turgay Kızılay (25), 6 Nisan 2016 gecesi saat 22.00'de Lütfi Kanoğlu ve Yaşar Hakan Özeren'le Beyoğlu Meşrutiyet Caddesi'ndeki İSPARK otoparkına aracını *park etti*. – Згідно з обвинуваченням, підсудний 25-ти річний Тургай Кизилай припаркував свій автомобіль на парковці İSPARK на вулиці Бейоглу Мешрутійет разом з Лютфі Каноглу та Яшаром Хаканом Озереном у ніч на 6 квітня 2016 року о 22:00. (Hürriyet, 07.12.2016) Окрім дієслова, одним з елементів якого є інтернаціоналізм, у цьому реченні ми можемо побачити використання безафіксного ізафету для утворення поняття «otopark» (парковка).

– *boykot etmek* – бойкотувати

Biz Müslümanlar olarak bütün Avrupa'nın ürünlerini *boykot etmek* zorundayız. – Як мусульмани, ми змушені бойкотувати всі товари вироблені в Європі. (Hürriyet, 22.01.2023)

– *organize etmek* – організовувати

Elşad Askerov ve Emin Aliyarov'un da milletvekiline yönelik silahlı saldırısının *organize edilmesinde* Azer Sarıcanov'a yardım ettiği kaydedildi. – Зазначається, що громадяни Ельшад Аскеров і Емін Аліяров допомагали Азеру Саріджанову організувати збройний напад на депутатів. (Milliyet, 03.04.2023)

– kritik etmek – критикувати

Bu kadronun aldığı sonucu *kritik etmek* veya eleştirmek çok doğru değil. – Не правильним було б критикувати або засуджувати результати цієї команди. (Sabah, 29.09.2021)

– finanse etmek – фінансувати

Kulüpler hem altyapılarını *finansse edecek* hem de altyapı tesislerini inşa edecek. – Клуби самостійно фінансуватимуть і будуватимуть необхідні їм інфраструктурні об'єкти. (Hürriyet, 07.04.2023)

Поєднання інтернаціоналізму і допоміжного дієслова доволі часто зустрічається у газетних текстах, проте поєднання інтернаціоналізму і повнозначного дієслова не є менш частотним. Останній тип можна прослідкувати у наступних реченнях:

– fotoğraf çekmek – фотографувати

Yılmaz Erdoğan, gösteride *çekilen bu fotoğrafı* “Dün gece Münaşaka, Erdal için Erdal ile birlikte oynandı” notuyla sosyal medyadaki takipçileriyle paylaştı. – Йилмаз Ердоган виклав у соціальні мережі фото, які він вчора зробив на шоу, і підписав їх наступними словами: «Вчора сценка «Сварка» була зіграна Ердалом для Ердала». (Hürriyet, 03.12.2016) Варто відзначити використання інтернаціоналізмів «sosyal» і «medya» у безафіксному ізафеті, а також приєднання до інтернаціонального слова «medya» афіксу місцевого відмінку і афіксу -ki для утворення локативного прикметника.

– trafik kazası geçirmek – потрапити в ДТП

Yılmaz Erdoğan, *geçirdiği trafik kazasında* yaşamını yitiren yakın arkadaşı Erdal Tosun’un cenaze töreninin akşamında UniQ Hall’de sahneye çıktı. –Йилмаз Ердоган вийшов на сцену UniQ Hall у вечір похорону свого близького друга Ердала Тосуна, який загинув у ДТП. (Hürriyet, 03.12.2016)

– rekor kırmak – бити рекорд

Ana amacımız tabii ki *rekor kırmak* değildi, her maçımızı kazanmaktı ama kazandığımız maçlar da bize bu rekoru getirdi. – Звичайно головною нашою метою було не бити рекорди, а перемагати в матчах, проте наші перемоги і дозволити нам поставити цей рекорд. (Hürriyet, 14.03.2023)

– *gol atmak* – забивати гол

Santrforların tek görevi *gol atmak* değildir, ön alanda oluşturduğumuz baskıda payı büyüktü.

– Перед нападниками стояла задача не лише забивати голи, а і активно створювати тиск на суперника у передній зоні. (Hürriyet, 03.04.2023) Також можемо помітити використання інтернаціоналізму «*santrfor*» (центрфорвард), який є характерним для статей на спортивну тематику.

– *politika gütmek* – проводити політику

Açık ve dürüst bir *politika gütmek* gerekiyor bu sorunu çözmek için. – Для того, щоб розв'язати цю проблему необхідно проводити відкриту і чесну політику. (Milliyet, 05.01.2013)

Як бачимо, під час поєднання іменника-інтернаціоналізму і власне турецького дієслова не відбувається ніяких структурних змін у самому інтернаціоналізмі.

Підсумовуючи вищесказане, слід зазначити, що інтернаціоналізми збагачують лексичний склад турецької мови. Здійснений аналіз газетних статей, дає змогу дійти висновку, що інтернаціональна лексика вживається в усіх видах статей, проте найбільше їх в політичних, економічних і спортивних розділах. Також під час нашого дослідження були виділені три структурні особливості проникнення інтернаціоналізмів у турецьку мову:

1) інтернаціоналізм + словотворчий афікс для утворення іменних частин мови або дієслів;

2) інтернаціоналізм + власне турецький іменник в складі ізафету для утворення усталених словосполучень, вид словосполучення, що вживається найчастіше, – це відносний ізафет;

3) інтернаціоналізм + власне турецьке дієслово (повнозначне або допоміжне) для утворення дієслів.

2.2. Проблеми, спричинені використанням інтернаціоналізмів у текстах сучасних турецьких ЗМІ

Як основний матеріал для дослідження цього питання ми обрали статті найпопулярніших турецьких газет. Оскільки ці джерела, писемні і візуальні засоби масової інформації, перебувають у постійній взаємодії з суспільством, вони впливають на його мову і спрямовують думку. Сучасні ЗМІ мають багато функції, проте основними є комунікативна, організаторська, культурно-освітня і рекреативна. У наші дні багато людей проводять вільний час перед телевізором, вони можуть отримати доступ до великої кількості інформації про будь-яку частину світу через Інтернет, а також вони слідкують за новинами з друкованих ЗМІ, а саме газет та журналів. Багато громадян переконані в тому, що мова ЗМІ є ідеальним прикладом літературної мови. Проте це судження не завжди відповідає дійсності, тому існує імовірність виникнення граматичних і лексичних помилок у мові громадян. Професорка Університету Мармара Озеркан Ш. (1997) звертає увагу суспільства на кількість мовних помилок, допущених у статтях ЗМІ, а також наголошує на тому, що багато з цих помилок є наслідками неправильного використання інтернаціоналізмів.

Згідно з дослідженням, проведеним факультетом комунікацій Університету Мармара в 1993 році: «Газета, яка використовує турецьку мову з найбільшою точністю та найвищим рівнем грамотності у нашій країні, – це газета «Cumhuriyet» з показником 75%. В офіційній державній кореспонденції цей показник вживання турецької мови становив 68,9%, у приватному листуванні та літературі – 70,1%, у наукових текстах – 63%. Наведені показники демонструють серйозність проблеми.

Показник вживання турецької мови, яка не перевищує 70% навіть у наукових текстах, у ЗМІ виявляється значно менше.» (Акалин, 2002)

Найважливішою проблемою сучасної турецької мови є вплив іноземних мов, особливо англійської. Турецька, яка сьогодні перебуває під впливом американської англійської, в минулому взаємодіяла з багатьма іноземними мовами, такими як арабська, перська, грецька, італійська, французька і англійська, і багато слів приходили з цих мов. Проте після Другої світової війни американська та британська культури почали впливати на всі мови світу. У 1950-х роках, коли в Туреччині почалося викладання англійської мови, турецькі громадяни почали відчувати інтенсивний вплив англосаксонської культури. (Акалин, 2003)

На жаль, не всі громадяни Туреччини добре володіють іноземними мовами, і тому проблема неправильної вимови стоїть на першому місці серед проблем, які виникають при намаганні вживати інтернаціоналізми. Громадяни неправильно читають інтернаціональні слова, що і призводить до помилок під час приєднання афіксів як в усному мовленні, так і на письмі. Наприклад, *drone'lar* (drone – укр. дрон, -lar – афікс множини), через те, що турки вимовляють це слово як [dron] виникає помилка під час приєднання афіксу. Помилки такого ж типу ми бачимо у прикладах:

“YouTube’da ilgi çeken içerik nasıl üretilir?”– «Як створювати цікавий контент на YouTube?»

“Twitter’in kurucusu kimdir?”– «Хто засновник соціальної мережі Twitter?»

Турецьке лінгвістичне товариство у 1998 році опублікувало дев’яте видання «Словника турецької мови», у якому були зібрані слова, у вимові яких найбільше помиляються турки. У словнику вказані голосні, вимова яких має бути довгою чи короткою.

Інша проблема сучасної турецької мови – це наслідування (або копіювання). Постійно збільшується кількість іншомовних слів у мові. Використання інтернаціоналізмів, коли є турецький відповідник, є нічим іншим, як копіюванням. Як

приклад можемо навести такі інтернаціоналізми як klavye – clavier – клавіатура і його турецький відповідник – tuş takımı; bug – bug – баг і турецький відповідник – yazılım hatası; İnternet – Internet – Інтернет і турецькі відповідники – çevrimiçi ağ, genel ağ; screenshot – screenshot – скріншот і турецький відповідник – ekran görüntüsü, тощо.

Отже, ми можемо зробити висновок, що існує проблема грамотного використання інтернаціоналізмів у засобах масової інформації. Дві основні проблеми, з якими ми зіштовхуємось, - це неправильне приєднання граматичних афіксів через некоректну вимову, а також забруднення турецької мови інтернаціональною лексикою не зважаючи на те, що існують турецькі відповідники. Як спосіб вирішення цих проблем, ми бачимо використання турецьких відповідників шляхом популяризації їх серед населення через ЗМІ.

Висновки до Розділу II

Для дослідження структурних особливостей інтернаціоналізмів у турецькій мові були обрані три найпопулярніші турецькі газети, а саме Milliyet, Hürriyet, Sabah.

Під час аналізу інтернаціоналізмів, вжитих у газетних текстах, ми виділили такі структурні особливості:

- 1) Приєднання власне турецьких словотворчих афіксів до інтернаціоналізмів для утворення іменних частин мови або дієслів. Найчастотнішими словотворчими афіксами є -lık, -li, -siz, -sal для утворення іменників від іменників і -la, -laş для утворення дієслів від іменників.
- 2) Поєднання інтернаціоналізмів з власне турецькими іменними частинами мови для утворення словосполучень, використовуючи ізафет (присвійний, відносний або безафіксний), найчастотнішими є відносний і безафіксний ізафети.
- 3) Поєднання інтернаціоналізмів і власне турецьких дієслів (повнозначного або допоміжного) для утворення дієслів. Серед допоміжних дієслів мовці найчастіше використовують etmek і olmak, серед повнозначних – geçirmek, uarmak.

Також у ході аналізу особливостей інтернаціональної лексики ми дослідили сучасні проблеми, спричинені використанням інтернаціоналізмів у текстах турецьких ЗМІ. Основними проблемами є некоректна вимова інтернаціональної лексики, яка спричиняє порушення закону гармонії голосних під час приєднання афіксів, а також забруднення турецької мови іншомовними лексемами.

ВИСНОВКИ

Відповідно до окреслених у курсовій роботі завдань сформульовано такі висновки:

1. У теоретичній частині роботи ми охарактеризували поняття інтернаціоналізму як лінгвістичного явища у сучасному мовознавстві, розглянули класифікацію інтернаціоналізмів, причини проникнення інтернаціоналізмів у турецьку мову.

Інтернаціоналізм – це мовна одиниця, що позначає міжнародне поняття, використовується мовцями щонайменше трьох неспоріднених мов і зберігає схожу фонетико-морфологічну форму. Існує 4 види інтернаціоналізмів, серед яких: повні інтернаціоналізми, квазіінтернаціоналізми, часткові інтернаціоналізми за зовнішньою формою і часткові інтернаціоналізми за внутрішньою формою. Розвиток науки, поява нових термінів і понять, процес глобалізації є найчастішими причинами, які призводять до виникнення інтернаціональних лексем у мови.

2. У практичній частині ми описали і проаналізували структурні особливості інтернаціональної лексики. Визначили наступні структурні особливості інтернаціоналізмів:

1. Творення за допомогою афіксації:

- іменних частин мови
- дієслів

2. Використання у складі ізафету

- присвійного
- відносного
- безафіксного

3. Творення дієслів

- поєднання інтернаціоналізмів і власне турецьких допоміжних дієслів
- поєднання інтернаціоналізмів і власне турецьких повнозначних дієслів

3. Ми дослідили використання інтернаціоналізмів у всіх жанрах газетних статей і прийшли до висновку, що найбільше їх використання зустрічається у політичних, економічних і спортивних текстах.

4. Ми дійшли до висновку, що турецька мова є досить «багатою» на інтернаціоналізми, адже у проаналізованих нами реченнях, використання інтернаціоналізмів було багаторазовим.

5. Ми окреслили сучасні проблеми турецької мови, спричинені появою інтернаціональної лексики. Серед них некоректне приєднання афіксів, спричинене неправильною вимовою, а також забруднення турецької мови інтернаціоналізмами.

ÖZET

Tezde uluslararası kelime dağarcığı incelenmektedir. Söz konusu kavramın tanımı verilmekte, türleri tanımlanmakta, Türkçeye aktarılmasının sebepleri açıklanmakta ve aktarılmasından sonra ortaya çıkan sorun analiz edilmektedir. Uluslararası kelime dağarcığı, önemi uluslararası olan kavramı ifade eden, dünyanın birçok dilinde kullanılan, anlamı yakın veya ortak olan, benzer fonetik ile morfolojik yapıyı koruyan kelimelerdir. Birçok dilbilimci söz konusu soruyla ilgilemektedir. Bu konunun incelenmesine en büyük katkı Nikitina ve Vakulenko tarafından yapılmaktadır. Bu tezin sonuçları, uluslararası kelime dağarcığının yapısal özelliklerini açıklamaktadır. Uluslararası kelime dağarcığının yapısal özellikleri şunlardır: isim soylu ve fiil soylu sözcüklerin yapım eki ekleyerek oluşturulması, yeni kelimenin isim tamlamaları yoluyla oluşturulması, yeni kelimenin yabancı kökenli kelimeler ile Türkçe fiilini birleşerek oluşturulmasıdır. Yukarıda belirtildiği gibi, bir söz bir dile aktarılmak, onu aktif olarak kullanmaya başlamak için yeterli değildir. Herhangi bir dil sistemdir, bu nedenle bu sisteme yeni bir kelimenin eklenmesinin yolu olmalıdır. Siyasi, ekonomik ve spor metinleri olmak üzere tüm gazete makalelerinde yabancı kökenli kelimelerin kullanımını araştırılmaktadır. İncelediğimiz cümlelerde uluslararası sözlerin kullanımının tekrarlandığından Türkçenin yabancı kökenli kelimeler açısından oldukça "zengin" olduğu belirlenmektedir. Ayrıca uluslararası kelime dağarcığının ortaya çıkmasından kaynaklanan Türkçenin modern sorunlarını özetlenmektedir. Söz konusu sorunlar arasında yanlış telaffuzdan kaynaklanan eklerin yanlış eklenmesi ve Türkçenin yabancı kökenli sözlüklerle kirlenmesi sayılabilmektedir.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- Акуленко, В. (1972). *Питання інтернаціоналізації словникового складу мови*. Харків: Видавництво харківського університету
- Андрієвська, О. *Інтернаціоналізми та принципи їх класифікації*. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича. Відновлено з http://www.rusnauka.com/20_PRNiT_2007/Philologia/23715.doc.htm
- Архипенко, Л. (2005). *Іношомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX – початку XXI ст.)*. (Автореф. дис. канд. філол. наук). Харків
- Білан, Н. (2017). *Проблема фальшивих друзів перекладача на матеріалі українсько-німецької економічної термінології*. Пріоритети сучасної філології: теорія і практика. с. 100-103
- Білодід, І. (1980). *Інтернаціональні елементи в лексиці та термінології*. Вища школа, Харків
- Гончар, Б. (2014). *Глобалізація. Історія в термінах і поняттях*. Вишгород
- Мікос, І. (2017). *Використання інтернаціональної лексики у системі засобів мотивації вивчення української мови у полілінгвістичних групах*. Вісник ЛДУ БЖД №15, с. 234
- Кириченко, О. (2020). *Інтернаціоналізми та псевдоінтернаціоналізми в англійській та українській мовах*. Перший крок у науку: матеріали XI студентської конференції, СумДУ, Суми
- Нікітіна, Ф. (1996). *Засоби структуризації інтернаціональних терміноелементів в українській науковій термінології*. Мовознавство № 4–5
- Олійник, А. (2002). *Роль запозичень-англіцизмів у розвитку сучасної української*

мікроекономічної термінології. (Автореф. дис. канд. філолог. наук) Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

Телешун, К. (2008). *Європеїзми у складі турецької фахової мови торгівлі*. Сходознавство вип. 43, Київ, с. 148-150

Ткаченко, О. (2011). *Інтернаціоналізми*. Відновлено з <https://esu.com.ua/article-12413>

Тонконог, І. (2020). *Мовні відмінності та особливості перекладу інтернаціоналізмів*. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 31 (70) № 1 Ч. 3, с. 110-114

Фенюк, Л. (2016). *Інтернаціоналізми та інтерлексеми: різні підходи до визначення*. Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету №25 том 1, с. 153

Akalın, Ş. (2002). *Bilişim Türkçesi*. Türk Dili dergisi

Akalın, Ş. (2003). *Türkçenin Güncel Sorunları ve Çözüm Yolları*. Mersin Valiliği, Mersin

Sezgin, F. (2004). *Türkçede Batı Kaynaklı Kelimelerin Yoğunluğu Ve Yabancılaşma Sebepleri*. Türk Tarihi Araştırmaları Bilkent Üniversitesi

Şahin, O. (1999). *Kitle İletişim Araçlarında Dil Yanlılıkları*. Türk Dili, No:576

Şensoy, F. (2006). *Medya Ve İletişim Yolu İle Türkçeye Girmiş Yabancı Sözlükler*. Edirne Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 44-62

Türk Dil Kurumu. (2020). *Türkçede Batı Kökenli Kelimeler Sözlüğü*. Ankara

Wexler, P. (1969). *Towards a structural definition of 'internationalisms'*. Linguistics 48 p. 77–92.